

VEČERNI LIST

NEODVISEN NEVNIK

Čena za celo leto . K 60.—, za pol leta . K 30.—,
četrt leta . K 15.—, en mesec . K 5.—,
Izdanišče in upravnništvo: Kopitarjeva ulica št. 6.
Telefon št. 50.

inzerati: Enostolpna poltiskovna (72 mm široka in 3 mm
visoka ali nje prostor) za enkrat po K 120.—
Poslano: Enostolpna poltiskovna K 1.—. — Izhaja vsak
dan, izveniš nedelje in praznike, ob 2. uri popoldne

Iz Pariza.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Iz Pariza se je pravkar vrnil dr. Leopold Lenard, ki nam je dal nastopne podatke:

Hladno kri in trezen razum!

Ne imejmo prevročekrvnih nadi! Ne pričakujemo, da nam bodo gospodje v Parizu prinesli našo zedinjeno državo, kot ženin zaročenki šopek rož. V zgodovini ne najdemo nikjer slučaja, da bi narod dobil od dobrih prijateljev svojo državo v dar, ampak ustvariti si jo je moral sam z velikim trudom in žrtvami. Biti moramo veseli, da gre stvar tako dobro dalje, toda ne pričakujemo preveč od drugih, ampak zanašamo se predvsem na sebe. Državo si mora predvsem vsakdo ustvariti sam, prijatelji ga lahko samo dobrohotno podpirajo.

V boju za slovenske obmejne kraje, ki se sedaj vrši v Parizu, so Slovenci v jako težkem položaju. S čim naj pridejo pred konferenco? Mi nimamo takorekoč pokazati ničesar. Samo statistično dokazovanje, da v teh in teh vaseh govore prebivalci slovenski jezik, seveda govore prebivalci slovenski jezik, da kvečjemu še statistično dokazovanje, da je v gospodarsko korist tega ali onega kraja, da pada k SHS. Toda kaj, ako pride nasprotnik z drugačno statistiko, četudi napačno in lažljivo? — Poem je dokazovanje proti dokazovanju in gospodom, ki bi imeli določiti, je študiranje težavno in zamudno.

Lažje bi bilo, ako bi bili imeli recimo 20 let pred vojsko v Parizu svoj urad za informacije in takoj od začetka vojske pri ententi odbor, preskrbljen z bogatimi sredstvi. Potem bi bilo delo, ki se vrši sedaj s tako zamudo, že dovršeno in naša pozicija lažja.

PA WILSONOVE TOČKE?

Dragi! To so načela, a niso paragrafi! Wilson je rekel: Po teh načelih hočemo, da se uredi mir, toda nobeno načelo se ne da izvršiti v življenju popolnoma idealno. Življenje je vedno kompromis med idealom in resničnostjo. Pa tudi nobeden človek nima moči, da bi svojim idealom povsod izvojeval popolno zmago. Wilson je gotovo po-

šten in odločen človek, ki bo svojim načelom priboril zmago tudi v življenju, toda popolna ni na zemlji nobena stvar in tudi njegov idealizem se ne bo dal takoj uresničiti popolnoma.

PA FRANCOZI?

Po mojem mnenju so Francozi naši najboljši prijatelji, ki nas še najbolj razumejo in čutijo z nami. Toda tudi mi moramo nje razumeti. Z Italijani imajo londonsko pogodbo in od njihove strani ni nobenega povoda, da bi se ta pogodba razveljavila. V onih razmerah, kot so bile takrat, bi vsak drug narod storil enako pogodbo. Šlo se je za rešitev Francije in treba je bilo zavezniška. Slovenci takrat še niso povzdignili glasu po samostojnosti in so bili samo del sovražne Avstrije. Nič nemoralnega ni torej bilo, ako so hoteli dobiti novega zaveznika na stroške sovražne države. Bila je naša krivda, da smo se tako krčevito držali Avstrije in zanemarili že davno poprej navezati stike z entento. Toda narod francoski čuti z nami, njegovo prijateljstvo nam bo potrebno in koristno. Ta narod je delaven, varčen, trezen, genijalen, pošten, ne zasluži, da bi mi sedaj zabavljali čezenj. Imejmo zavest, da je in mora ostati naš prijatelj.

IN ITALIJA.

Meni se Italijani smilijo. Vsled nepoznanja razmer so se zariili v položaj iz katerega zanje ni izhoda. Bili so resno prepričani, da je »Venezia Giulia« po večini italijanska dežela, da živi tukaj laška kultura in preteklost in da ljudstvo potrebuje njihovega odrešenja. Prijateljstvo z Jugoslovani bi bilo zanje veliko več vredno, kot vipavski griči in kraške skale. A hočejo raje naše sovrašтво obenem s sovraštvom celega prebivalstva zasedenega ozemlja. Meni se odkritosrčno smilijo, a kaj početi, ko pa z njimi ni razgovora. Nas ne poznajo, nas zaničujejo, nas omalovažujejo. Slednjič bodo sami trpeli posledice. Toda pride čas, ko bodo uvideli, da jih mi cenimo, da hočemo biti njihovi prijatelji in dobri odjemalci njihovih kulturnih in

Mirno kri!

Naše vprašanje v Parizu se odločuje te dni. Menili smo, da bo za veliko noč že rešeno. Toda ta družba diplomatov v Parizu, ki se zove mirovna konferenca ni posebno utrjena. Vsak vleče na svojo plač. Wilson se drži svojih 14 točk, ki tudi niso več tako podobne tistemu idealu, ki smo vanj verovali še lansko leto, ostali pa z Italijo na čelu plešejo okoli londonskega dogovora. Sedaj poročajo, da je Wilson nastopil skrajno energično in Italiji povedal svoje mnenje. Toda Wilson niti ne ve ne, da je Kras naš, Istra, Goriška naša, ter da je vsled tega naš tudi Trst. On se prepira z Lahom le radi Reke. Italija pa bi vse rada pobasala ter se drži svojih zahtev, ki pa v londonskem dogovoru niso niti vse obsežene. Sedaj baje snuje Wilson novo zvezo med Ameriko, Francijo in Anglijo, ki naj čuva, da bo Nemčija vršila mirovne pogoje glede Porenja. V tej zvezi ne bo Italije, ki tudi grozi, da ne bo podpisala niti miru z Nemčijo, dokler se jadransko vprašanje ne reši v njenem smislu. Tako v Parizu lovijo slepe miši, po svetlo pa se gode stvari, ki groze prekucniti vse na glavo — z mirovno konferenco vred.

Težak je porod tega miru. Težko čakamo, da nam določijo meje drugi. Zaupanje v pravičnost tistih, ki imajo oblast v roki, smo izgubili, verujemo pa še malo v njihovo zdravo pamet.

Vemo, da bi Lah rad našo nevoljo izrabil v to, da bi se začeli nemiri in neredi in da bi prišel k nam — delat mir. Vsa italijanska politika izza prevrata dela na to, da še danes nismo od entente priznani, da nimamo še svojih meja, da nam vsled tega manjka zveze s svetom, trgovskih zvez itd. — vse je delo Italije. Od tod izvira naša domača prehranjevalna kriza, draginja, neurejena valuta, vzdrževanje vojaštva — vse to je več ali manj v zvezi z Italijo. Zato je potrebno, da še malo časa ohranimo mirno kri in močne živce, da preprečimo laške namere. Italijanom se bolj muči, kakor mi mislimo. Tam vre vsepovsod. Ko vzkipi trpinčeno italijansko ljudstvo in pomete s svojimi zatiralci, tedaj se bomo z italijanskim ljudstvom lahko sporazumeli za svojo pravico in za svoj kos kruha!

materijalnih vrednot, a ne njihovi sužnji. Za sedaj pa z njimi sploh ni besede.

IN SRBIJA? —

Srbija nas drži kvišku. Brez nje bi ne bili ničesar, kot drobec razbite Avstrije. Brez nje bi po mojem mnenju Ljubljana pripadla Italiji, na Jesenicah, na Zidanem mostu bi sedaj imeli laške posadke. Ustanovila bi se morda neka jugoslovanska država obstoječa iz banovine (brez dela Slavonije in Like), ter dela Kranjske in štajerske in ta država bi bila pod laško eksploatacijo.

Ako pride Srb in reče: mi smo žrtvovali za zmago toliko in toliko, velja to mnogo več, kot vsi naši geografski dokazi. Srbski potni list nam odpira pot v svet, brez njega bi se ne mogli ganiti daleč iz dežele. Srbi imajo že izšolano diplomacijo, ki ima stare utrjene zveze. Gotovo bodo tudi Slovenci jako koristen, bistven del države SHS, toda sedaj bi mi brez Srbov ne mogli ničesar.

Rumuni prodirajo na Mažarsko.

LDU. Budimpešta, 22. aprila. (DKU.) Rumuni so v teku svojega prodiranja ostali na črti Nagy Karoly - Er Mihalyfalva - Boros Jenő ter samo v zgornji dolini Tise prodrli do Nagy Geresa. Drugače je položaj neizpremenjen.

LDU. Dunaj, 22. aprila. (ČTU.) Vojno poročilo rumunskega glavnega stana od 21. t. m.: Zapadna fronta: Naše čete prodirajo zmagoslavno proti Debrecinu, Velikem Varadinu in Aradu. Ogrska rdeča garda se večinoma vdaja ali pa beži v nesedu. Francoske čete bodo jutri stopile v akcijo.

Mažari prosijo.

LDU. Dunaj, 22. aprila. (ČTU.) Danes zvečer je odšla ententna misija, sestojeca iz angleških častnikov, pod vodstvom polkovnika Cunninghama v Budimpešto, in sicer, kakor poročajo od poučene strani, na posebno prošnjo ogrske sovjetske vlade. Od angleškega funkcionarja, ki se udeležuje tega potovanja v posebnem vlakcu, smo dobili nastopno važno poročilo: Ogrska sovjetska vlada se je po svojem poslaniku Polgarju obrnila na angleško vojaško komisijo na Dunaju s prošnjo, naj posre-

duje, da bi se na vseh frontah, na rumunski in na ustanavljajoči se čehoslovski fronti, takoj ustavile sovražnosti. Sovjetska vlada prepušča ententni misiji odločitev, ali naj sedanja vlada odstopi. Angleška komisija se je sporazumno z italijansko vojaško komisijo obrnila brezzičnim potom v Pariz in zaprosila za pooblastilo za takojšnje odpotovanje v Budimpešto, da se informira o položaju in da eventualno odpotuje na rumunsko bojišče, da prične pogajanja za premirje.

Srbski radikalci na delu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 23. aprila. Srbski radikalci so pričeli pogajanja z nekaterimi političnimi skupinami v Bosni, Hercegovini in Hrvatski. V to svrhu so odpotovali njihovi

zastopniki v Zagreb in Sarajevo, kjer bodo konferirali o osnutju enotne velike stranke, ki bi nastopila proti Jugoslovanski demokratični zajednici.

Pred novimi demonstracijami na Dunaju?

LDU. Dunaj, 22. aprila. (ČTU.) Na Dunaju je bilo danes popolnoma mirno. Komunisti demonstracij niso po-

navljali. Jutri pa pričakujejo zopet kritičnega dne. Padla bo odločitev o zahtevah vojnih invalidov. Komunisti pripravljajo novo manifestacijo pred mestno hišo. Nemško-avstrijska narodna bramba odredi jutri vse potrebne protiukrepe.

IN NAŠA DELEGACIJA? —

Dela kar more in več, kot bo opravila, bi opraviti ne mogla. Ni prijetnost, sedeti v Parizu pri nervoznem delu brez vsakega razvedrila, vsakega duševnega življenja, vedno pogreznjen v papirje in vedno brez pokoja. Gotovo bi se vsakdo raje takoj vrnil domov, kot sedel tam, a imajo zavest, da vrše svojo dolžnost.

KAKO JE TOREJ POLOŽAJ SEDAJ?

Ne vem ničesar in ako bi vedel, ne bi povedal. Moramo znati čakati. Pa tudi nikdo drug ne ve ničesar, najbrže niti gospodje od četverice ne. In ako se danes nekaj sklene, ni gotovo, da bo obveljalo jutri. Obupavati ni potreba, pa tudi ne verjeti vsaki govornici, ki pride ne vem po kakšni poti. To je gotovo, da naša domovina mora ostati nerazkosana in drugačnega miru naš narod nikdar priznat ne bo. Položaj je vedno kočljiv in vsaka nepredvidnost v časopisju ali v javnosti lahko povzroči nove komplikacije.

4% državno posojilo

se vrne v

6 meseceih!

Mažari streljajo.

LDU. Maribor, 22. aprila. »Murska Straža« prinaša iz Radgone nastopno poročilo: Mažari streljajo zaporedoma vsak dan iz Prekmurja na našo stran. Včeraj sta bili od mažarskih strelcov, ki so padli iz vasi Hidegkut, težko ranjeni dve civilni osebi pri Radgoni. V odseku Radenci-Ljutomer so mažarske tolpe poškovalale s strelci hišo posestnika Petovarja. Prekmurško slovensko ljudstvo grozno trpi. Kmetje v Zgornji Lendavi so se uprli mažarskim boljševikom, ki so zdaj gospodarji Prekmurja. V boju so bili premagani kmetje.

Cehi kupujejo ladje.

LDU. Praga, 22. aprila. (ČTU.) Za prevoz živil iz Hamburga na Češko je čehoslovaška republika kupila od saške vlade več ladij. Posadko teh ladij bo tvorilo moštvo čehoslovaške mornarice.

Ameriška pomoč Dalmaciji.

LDU. Kplit, 22. aprila. (DDU.) Iz Dubrovnika javljajo, da namerava tamošnja ameriška posadka v najkrajšem času podvzeti akcijo za dojenčke in matere. Akcija je zamišljena v velikem obsegu in naj bi obsegala vse jugoslovanske kraje, a za enkrat bi se pričela v Dubrovniku, odkoder bi se razširila na vse ostale naše kraje. Akcija bi obstojala v tem, da se preskrbi za nedorastlo decu mleko, sladkor in kaka. V Dubrovniku je ameriška posadka že stajala v dogovor z občino glede ureditve tega načrta. Stvar se bo pričela tekom nekaj dni, čim dospe iz Amerike parnik s kakaom.

Prehrana otrok v Nemški Avstriji

LDU. Dunaj, 22. aprila. (DKU.) Nemško-avstrijska vlada je od ameriške komisije za živila prejela vest, da se je mr. Hooverju posrečilo izposlovati boljše prehrano otrok v Nemški Avstriji.

Dogodki na Bavarskem.

LDU. Kolin, 22. aprila. (DKU.) »Köln. Zeitung« poroča iz Monakovega: Medtem ko so včeraj še izšli razglasi revolucionarnega centralnega sveta, je objavila ob desetih predpoldne proklamacija cele monakove posadke, da je sinoči odstavila centralni svet in se postavila na stran edine postavne Hoffmannove vlade; častihlepni tuji agitatorji, med njimi dr. Wag-

ner in dr. Lipp, da so narod zapeljali in s tem Monakovo odrezali od vsega sveta. Sedaj pa da so pripravljene vlaki z živili. V Monakovem je proglašeno vojno stanje. LDU. Berlin, 22. aprila. (DKU.) »Acht-uhrenblatt« poroča iz Bamberga: V Augsburgu obvladajo čete vlade Hoffmannov epoložaj popolnoma. Iz Monakovega ni nobenih poročil, ker popotnikov ne pušče iz bavarskega glavnega mesta. Včeraj je dospelo semkaj nekaj posredovalcev iz Monakovega, ki so se baje hoteli pogajati

z vlado Hoffmannovo. Enega izmed njih so poslali v Monakovo nazaj, druge so pridržali v Bambergu.

LDU. Monakovo, 22. aprila. (DKU.) Danes poostrena splošna stavka stoji. Razburjenje v mestu je veliko. Popoldne je bil svečan pogreb žrtev revolucije; boje se novih izgredov. Železniški promet so še bolj omejili. Zaplenjevanje orožja in živil se vrši dalje, pri čemur ljudje zelo tožijo radi nepostavnosti.

Anarhija na Ogrskem.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Dunaj, 23. aprila. Potniki, ki iso došli iz Budimpešte na Dunaj, pripoveduje, da so razmere v Budimpešti naravnost obupne. V Budimpešti vlada popolna anarhija. Razbojnikl ogrožajo neprestano življenje in imetje meščanov. Pri rekvizicijah, odre-

jenih od vlade, so ukradli zlata in dragocenosti v vrednosti preko eno milijarde kron. Na Mažarskem se pričakujejo veliki dogodki. Delavski bataljon se je uprl proti vladi. Bela Kun je pobegnil iz Budimpešte.

Iz pokrajine.

Državno posojilo! Ministrstvo za finance v Beogradu je razpisalo dvesto milijonsko državno posojilo. Tozadeven oglas je priobčen na drugem mestu današnje številke. Ker ravno sedaj primanjkuje prilike za plodonosno nalaganje denarja, bo ta razpis gotovo mnogim dobrodošla priložnost, da varno in dobičkanosno naloži svoj gotovino. Denar je v državnem posojilu popolnoma varno naložen, ker za posojilo jamči cela država, ki ima že sedaj take predpogoje za gospodarski razvoj, da jo zavidajo sosedi. Kdor podpiše državno posojilo, koristi ne samo državi, ampak tudi samemu sebi, ker s tem pripomore k temu, da se država hitreje in dobro uredi, da more v težavnih dnevih snovanja in pretvarjanja zadostiti vsaj najnujnejšim potrebam in ustvariti temelje za bodoče blagostanje vsakega posameznika.

k Prenos kosti narodnih mučeni-
kov Zrinskega in Frankopana. Zemelj-
ske ostanke narodnih mučeni-
kov Zrinskega in Frankopana prepeljejo v po-
nedeljek, 28. aprila iz Dunajskega No-
vega mesta v Zagreb. Posebni vlak pri-
de isti dan v Maribor, kjer se vrši
slovesen sprejem. Vsa naša kulturna in
druga društva se naj udeležijo tega spre-
jema v kar največjem številu, oziroma
po delegatih. Svečan pokop kosti se
vrši v Zagrebu v sredo, 30. aprila. Radi
prenočišča delegatov ter potrebnih po-
jasnil se je obrniti na Odbor za prenos
kostiju Zrinskega i Frankopana, Zagreb,
Havlikova ul. št. 4. telef. št. 1453.

k Gospodinski tečaj po deželi. Na
Kranjskem se je priredilo pred vojno že
več gospodinskih tečajev s prav dobrim
uspehom. Za naprej se imajo ti tečaji pri-
rejati po vsi Sloveniji. Ker je treba za te
tečaje v prvi vrsti usposobljenih gospo-
dinskih učiteljev, se pozivljajo vse one uč-
teljice ljudskih in strokovnih šol v Slove-
niji, ki so izvežbane za pouk v gospodinj-
stvu, da se čimprej prijavijo pri »Oddel-
ku za kmetijstvo deželne vlade za Slove-
nijo« v Ljubljani.

deljo, dne 11. maja, ob 8. uri zjutraj, v šoli
v Metliki; v nedeljo, dne 18. maja, ob pol
8. uri zjutraj v šoli v Trzinu; v nedeljo,
dne 25. maja, ob pol 8. uri zjutraj v šoli v
Sv. Križu pri Litiji, in na praznik, dne
29. maja, ob pol 8. uri zjutraj v šoli v
Trebnjem. — Zeleti je, da se vinogradniki
predavanj v obilnem številu udeležujejo.

k Begunka iz primorske, absolven-
tinja trgovskega tečaja, zmožna slo-
venskega, nemškega in italijanskega je-
zika, strojepisja in stenografije, išče
primerne službe. Naslov se izve pri
posredovalnem uradu za begunce v
Ljubljani.

k Išče se družina Deluka Matije,
ki je bivala pred vojsko v Renčah pri
Gorici, od koder je početka italijan-
ske vojske zbežala. Sedanje bivališče
imenovane družine naj se naznani po-
sredovalnemu uradu za begunce v
Ljubljani.

**V 4% državnem poso-
jilu je denar najbolj
varno naložen!**

Iz Ljubljane.

1 Umrl je danes dopoldne g. Jakob
Milavec, posestnik in nadsprevodnik
južne železnice v p. Bil je skoro 20 let
vodja kršč. soc. železničarske organizaci-
je med Slovenci. N. v m. p.

1 Ljudski oder v Ljubljani ponovi da-
nes (v sredo) ob pol 8. uri zvečer v Ljud-
skem domu petdejansko igro »Dekle z bi-
seri«. Po H. Ridder Haggardovem angle-
škem istoimenskem romanu priredil za
oder v petih dejanjih (6 slikah) dr. Gvido
Rant. Vstopnice se dobe v predprodaji v
Jugoslovanski knjigarni (katoliški bukvar-
ni) in 1 uro pred predstavo pri blagajni.
Otrokom pod 14. letom vstop ni dovoljen.

1 »Evelina« je prepovedana. Kot smo
izvedeli, je ljubljanska policija prepove-
dala nadaljno uprizoritev pantomime »Eve-
lina«.

1 Društvo zasebnih uradnikov in urad-
nic opozarja še enkrat, da ustanovi lastno
kuhinja. Zato naj se vsi oni, ki reflektirajo
na to, takoj zglasijo pisмено ali ustmeno
v društveni pisarni, Poljanska cesta 3,
ker se potem vpisovanje zaključí. Člani,
katerim je na tem, da se to udeležijo, naj
skušajo med svojimi tovariši pridobiti jih
kar največ. Čim večja bo udeležba, tem
ugodnejši bodo pogoji.

1 Fojasnilo. K včerajšnji notici o
pretepu v kavarni »Leon« smo dobili
pojasnilo, dav v kavarni sami ni bilo
nikakega pretepa. Zvečer je prišel v
kavarno neki četovodja, ki se je takoj
izzivalno obnašal. Šel je na stranišče,
kjer je ustrelil iz samokresa. Nato so
ga razorožili in odstranili iz kavarne.

1 Dne 26. in 27. aprila dva cvetlična dneva v korist »Stanovske Zveze Slov. Akademikov«. Cvetlice sprejema hišnik Nar. Doma, denarne prispevke pa tov. pravnik Joža Baričević, Franca Jožefa cesta 16. Ljubljana. Vse dame in gospodične, ki so obljubile sodelovanje pri cvetličnem dnevu, vabimo v četrtek, 24. aprila ob 7. uri popoldne v veliko dvorano Mestnega doma. — Vse selišni odsek.

1 Mistifikacija. V ponedeljek dopoldne je v imenu policije nekdo telefoniral na magistrat, da so iz Gruberjevega prekopa potegnili nekega utopljenca, po katerega naj pridejo z vozom. Res sta takoj odšla na lice mesta dva delavca z zelenim vozičkom, a utopljenca ni bilo nikjer in tudi policija ni nič vedela o njem. Na Veliki ponedeljek uboge delavce preganjati po mrtvi z mrtvaškim vozom, to ni več šala, to je navadna lumparija in bi bilo želeli, da se provzročitelja izsledijo in pošteno kaznuje.

1 Greša gospod in gospa v gledališče. V ponedeljek se je v neki tukajšnji znani gostilni nabralo polno gostov. Žejni so bili, a nikogar, ni bilo, da bi jim stregel. Začeli so klicati, trkati na steklenice in zabavljati seveda prav ljubljansko čez postrežbo. Naposled le pride natakarica in pove, da ne more postreči s sladkim nektarjem, ker nima vina. »Gospod in gospa sta šla v gledališče, pa sta vzela ključke od kleti s seboj« je bilo opravičenje. In tako so morali gostje z žejnimi grli oditi dalje.

1 Tatvine na trgu. Neki begunki je bilo na Vodnikovem trgu, ko je hotela pri neki kmetici kupiti jajca, ukradenih v gneči 280 K. Na istem trgu je ukradle neznani vzmoviči soprogi nekega bančnega uradnika denarnico z vsebino 102 K. Neki služkinji je bila pa v gneči pred gledališko blagajno ukradena ročna usnjata torbica rdečkasto rjave barve, v kateri je bilo 150 kron. Oškodovanka je čutila, da ji je nekdo torbico sunkoma potegnil iz rok, mislila je pa, da je to storila poleg nje stoječa sestra.

1 Košnja mestnih potov in stradonov v Trnovskem predmestju se bo oddajala potom javne dražbe v četrtek, dne 24. apr. 1919, dopoldne ob pol desetih. Zbirališče ponudnikov je na mostu čez Mali Graben na koncu Opekarske ceste.

1 Javna dražba raznih petrolejskih namiznih in visečih svetilk se bo vršila dne 26. aprila 1919, ob 10. uri dopoldne v tukajšnji justični palači, soba št. 67, prvo nadstropje.

1 Zgubila se je srebrna ura z zlato dvojno verižico vred. Pošteni najditelj naj jo odda Sv. Petra cesta 18, I., desno.

Repertoire narodnega gledališča.

Drama.

23. aprila, sredo: Zaprto.

24. aprila, četrtek: »Veriga«, dij., popoldne. Izven abonementa.

Opera.

23. aprila, sredo: »Slovaška princeza«. A 2/47.

Roparski napad v Savljah.

Na velikonočno nedeljo zvečer je sedel posestnik Alojzij Kunstej s svojo ženo Jero in stričnikom Antonom pri mizi v kuhinji. Okoli pol devete ure so prišli v srbski uniformi oblečeni trije moški, od katerih sta bila oborožena dva s karabinkami tretji pa s samokresom. Eden je ostal pred hišo, drugi pa je vstopil pred kuhinjske duri, tretji pa je vstopil v kuhinjo ter vprašal v srbskem narečju, kdo je gospodar. Ko mu je Kunstej odgovoril, da je on gospodar, mu je nastavil lopov samokres na prsa in zahteval denar z grožnjo, da ga ustrelji, če ne ugoditi njegovi zahtevi. Ko je gospodar uvidel pretečo nevarnost — kajti ropar je držal v levi roki tudi bodalo — je segel v žep v kuhinji viseče suknje po listnico ter mu jo z vsebino 1150 izročil. Ropar je nato zahteval tudi od gospodinje denarja. Ta je šla v sobo in mu izročila usnjato

torbico, v kateri je bilo 400 K gotovine. Roparju to vseeno še ni zadostovalo ter je zahteval še več denarja. Prisilil je gospodarja, da ga je peljal v sobo. Tu je stikal lopov po različnih predalih in ker ni našel denarja, je vzel zimsko suknjo, hlače, telovnik in suknjič v skupni vrednosti čez 1000 K. Predno se je storilec odstranil, je udaril gospodarja z neko trdo rečjo po glavi ter s plenom popihal. Kakor opisujejo roparja, je bil majhne široke postave, še ne 30 let star, rujavih angleško prstriženih brk. Oblečen je bil v rujavo vojaško srbsko obleko brez plašča, s srbsko čepico ter nosil gorske čevlje. Vsi roparji so imeli počrnele obraze in da bi onemogočili zasledovanje, sta dva ostala kako uro v bližini hiše, nato pa odkorakala proti Ljubljani ter oddajala posamezne strele proti Savljam. Orožništvo in varstveni organi zločince zasledujejo.

Francoski očitek Italiji.

LDU. Pariz, 22. aprila. (DKU.) Gauvain napada v cenzuriranem članku lista »Journal des Debats« Italijo, dožič jo, da se hoče polastiti Dalmacije in Reke, pri čemer si je svesta, da potvarja dejstva. Pozornost alijirancev bi se morala obrniti na nedostatkost take rešitve, ki ogroža prihodnji, da celo neposredni mir. Gauvain trdi, da bi se moralo Jugoslovanom tembolj prav dati, ker dogovor z dne 25. aprila 1915 uradno še ni razglašen. K temu pripominja list: Več kot 5 mesecev po končanem premirju z Nemčijo in Nemško Avstrijo se niso upale vlade razglasiti tega dogovora.

Italijani uničujejo krone.

LDU. Split, 22. aprila. (DDU.) Iz Rogoznice poročajo, da so Italijani aretirali Benedikta Ercegoviča; iskali so še pet drugih oseb, ki jih pa niso mogli najti. Vse je ovadil neki renegat. — Dne 18. t. m. so aretovali Blaža Oparina iz Primoštena, ker so pri njem našli 6000 K nežigosanega denarja. Ves denar so mu uničili. Predvčerajšnjim so nekemu seljaku iz okolice istotako uničili 4000 K nežigosanega denarja.

Trpljenje slovenskih rudarjev na Zg. Stajerskem.

LDU. Maribor, 21. aprila. Včeraj zjutraj je pripeljalo 25 nemško-avstrijskih orožnikov 12 slovenskih rudarjev iz Seegrabna na Zgor. Stajerskem in jih izgnalo čez demarkacijsko črto pod pertvezo, da so komunisti. Niso jim pustili vzeti s seboj niti najpotrebnejših stvari, niti jim niso dovolili, da se poslove od svojih družin, da siravno sta dva od njih celo pristojna v Donavice. Rudarji izjavljajo, da je pretekli teden izbruhnila stavka radi neznošnih

prehranjevalnih razmer. Obljubili so jim namreč 3 kg moke in 30 dkg slanina na teden, ter 1/2 kg kruha na dan. Stavkati so začeli le radi tega, ker te obljube niso bile izpolnjene. Dnevna zrna znaša 12 kron. — Po svojem vedenju in občem vtisu so izgnanci vse prej kot komunisti. Pripravljeni so delo sprejeti v kakem rudniku v Jugoslaviji, najraje v Velenju. Na Zgor. Stajerskem je še mnogo tisoč naših rudarjev, ki trpijo pod sedanjo nemško-avstrijsko vlado ravnotako, če ne še bolj kot pod prostulo strahovlado stare Avstrije.

Politična kronika.

p Masaryk o našem razmerju do Čehov. Uredništvo »Narodnih Listov« je naprosilo poslanika kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Pragi, Hribarja, naj pove svoje mnenje o nesoglasju, ki se je slednje dni pojavilo med Čehoslovaki in Jugoslovani. Poslanik Hribar je tej želji ustregel in izjavil med drugim: Predvsem je treba navesti, da široki sloji našega prebivalstva napačno pojmujejo politični položaj in da so vsled tega nastale napačne razlage dolžnosti obeh bratskih narodov. Ko so se Jugoslovani na mirovni konferenci nahajali v stiski, so se obrnili na Čeha s prošnjo po pomoči, ne da bi se vprašali, ali jim bodo mogli pomagati. Dobremu opazovalcu pa ni ostalo prikriti, da niso vprašali Čehoslovaške delegacije v Parizu za njihovo mnenje. Tega široki sloji našega prebivalstva ne vedo. Čehoslovanski delegati pa so podpirali našo stvar s svojim postopanjem na mirovni konferenci in s svojimi oficialnimi izjavami. Široke plasti našega naroda tudi tega ne razumevajo. Nadaljnji vzrok nesoglasja je slabo poučeno časnikarstvo, ki je z iskanjem senzacionalnih vesti in vsled neprevидnosti često objavilo napačne vesti. Jugoslovani in Čehoslovaki so se v preteklosti vedno podpirali; podpirajo se tudi sedaj in se bodo tudi v bodočnosti. Naši sovražniki vedo to jako dobro, in zaradi tega se

trudijo, zasejati med nas razdor in nezaupanje. Da se zadeva pojasni, je treba izjaviti, da je čehoslovaška žurnalistika delj časa po razsulu stare Avstrije Jugoslovane poleg svojih velikih zaveznikov mogoče prezrla in nekoliko omalovaževala. Razveseljiv znak pa je, da nesoglasje med obema bratskima narodoma ni dolgo trajalo in da je že odstranjeno. Češka vest se je vzbudila in sedaj popravlja zle posledice svoje napake. Čehoslovaški narod preveča sedaj nov duh spoznanja, na kateri strani Jadrana so njihovi pravi prijatelji. Tudi pri Jugoslovanih se marljivo dela na to da se popravi, kar se je zagrešilo.

p Amerika se v Evropo ne bo vmešavala. Agence Havas poroča: »Petit Journal« piše, da je javno mnenje v Ameriki proti vsakemu vmešavanju v evropske razmere in da vsled tega ni gotovo, ali bodo Zedinjene države prevzele mandat glede uprave Carigrada. V tem slučaju bo treba Carigrad internacionalizirati.

p Sumljiv poset. »Narodni Politika« poroča pod naslovom »Sumljiv poset na Hradžanih«. V nedeljo je prišel na Hradžane mlad mož in je prošil za avdienco pri predsedniku dr. Masaryku. Pri tem pa je kazal tako nervoznost, da je bil upravičen sum, da gre tu za blaznega. Ko so mladeniča natančno preiskali, so našli pri njem nabasan samokres. Domneva se, da je hotel izvršiti atentat na predsednika republike. Odvedli so ga na stražnico, kjer se je dognalo, da se piše Mojmir Arnošt, je dijak in je star 20 let. Pri zasliševanju je zanikal, da bi bil nameraval izvršiti atentat. Trdil je, da je dr. Masaryk svojčas kot profesor filozofije obravnaval vprašanje samoumora in da je tudi o tem predmetu spisal knjigo. Rekel je, da se je hotel pred njim ustreliti. Vse kaže, da to ni bil samo izgovor ter da je reš hotel izvesti svojo namero, ki so jo pa preprečili. Domnevajo, da je mladenič z razuzdanim življenjem izpodkopal svoje zdravje in se v resnici pečal z mislijo samoumora.

Po svetu.

s Sedemdesetletnega ženitna ponudba. Po smrti svoje prve žene se je čutil stari baron Brojh samotnega in zapuščenega. Bil je posebež. V monakovskem »hitrem slu« je razglasil leta 1840. sledečo ženitno ponudbo: Po koledarju sem star sicer nad sedemdeset let, čutim jih pa šele petindvajset. Moja nevesta mora biti torej stara 15 do 20 let, mora imeti lepe lase, lepe zobe in lepe majhne nožice, mora biti poštenih, dobrih staršev, njeno ime brez madeža. Oblačiti se mora zelo lepo v svilo ali žamet, a v nobeno drugo blago. Tudi ne sme nositi nobenih uhanov, verižic, prstanov in drugih takih neumnosti, ravnotako tudi ne copat, avb, trakov, ponarejenih las in sličnega. Nikdar si ne sme dati napraviti obleke po tedanji modi, ker se mi nobena stvar ne zdi bolj neumna kakor če sledimo korakom drugih žensk. Da naj si napraviti obleko po svojem lastnem okusu in nosi naj jo brez ozira na to, kaj porečejo

k temu modni norci. Mora znati jahati in voziti ali pa se mora naučiti. Na glasovirju in drugih godbenih aparatih naj igra le, če je dovršena umetnica, ker ni nobena stvar bolj neprijetna kakor tisto dolgočasno poskusno igranje. Doma in nad posli je neomejena gospodinja, tudi sam se bom ravnal po njej, če bo imela pametne misli. Na potovanju in povsod, kamor grem, me mora spremljati; kajti po mojem čutu je za moške sramota, če sedijo cel dan in cel večer v gostilni, medtem ko je žena sama doma in se dolgočasi. Vse, kar sem omenil z besedico »mora«, ni užnjost, temveč pogodba za njo samo v največjo korist. Na dan poroke dobi v dobrih državnih zadolžnicah 30.000 goldinarjev, obresti mora vsako leto zapraviti po svoji volji, ker ni nič sramotnejšega kakor grda lakomnost. — 1200 goldinarjev takratne vrednosti je velikanska vsota! — Nikdar ne sme plesati, ker ne mara, da bi moja žena skakala okoli kakor nora. Če ima premoženje, se ga ne bom dotaknil, lahko napravi z njim kar hoče; samo obresti ne sme kapitalizirati, ker ni nobena stvar na svetu bolj neumna kakor hraniti za druge. Veselje življenja uživati v modrosti, to je moje pravilo in moja življenjska modrost. — Res je dobil Brojh ženo, ki je obljubila izpolniti vse pogoje ponudbe; a sreče ž njo ni imel, kajti čez pol leta je bil zopet sam.

s Lesena sablja. Pruskemu kralju Frideriku je bilo nekoč javljeno, da neki vojak tako strastno pije, da je jeklo od svoje sablje prodal in namesto nje ga naredil k roču leseno sabljo, da jo je mogel spraviti v nožnico. Friderik ga je hotel javno osramotiti. In ukazal je vojaku, ki je stal v bojni vrsti, da bi prebodel svojega tovariša s svojo sabljo, če bi se pa branil, ga imajo ustreliti. »Torej,« je rekel vojak, »če imam svojega tovariša tako po nedolžnem s sveta spraviti, potem si želim, da bi se jeklo pri moji sabli izpremenilo v les!« In potegnil je iz nožnice — leseno sabljo. Kralj se je nasmejal, vojaka sicer pokaral, ali zaslužen kazni mu je odpustil.

s Zadnja beseda. Neki slavni zdravnik v Bonu (na Nemškem) je nekoč operiral kmetiškega moža, ki je imel raka na jeziku. Mnogo slušateljev medicinske fakultete je bilo pri operaciji navzočih. Zdravnik je povedal in pojasnil revežu, da bo raka z urezom sicer odpravil, ali, da bo operiranec izgubil dar govora. »Če bi radi še kaj povedali, če imate še kaj na srcu, zdaj le lahko poveste,« je pravil operater možu. »Ali povem Vam, da bodo to Vaše zadnje besede.« Vsi so napeto pričakovali, kaj bo kmetič rekel. Revež ga je po kratkem premisleku sklonil glavo in rekel: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« Te besede so globoko pretresle vse navzoče in zdravniku je zaiskrila solza v očeh.

s Zakaj je bil previden? O francoskem senatorju Renaudu se pripovedu-

je to-le: Ko je Renaud z doma v Pirenejih prvič prišel v Pariz, si je najel v gostilnici nekaj sob in je naprej plačal 15 frankov najemnine. Lastnik hotela ga je vprašal, če želi imeti pobočno. »Ne želim je,« nak,« je odgovoril Renaud, »nič je ni treba, saj je videl Bog.« »Kaj, vi verujete v Boga?« ga je vprašal hotelir. »Séveda! Saj menda vendar tudi Vi?« »Ne, gospod, jaz pa ne verujem.« »Tako?« je odgovoril senator, »potem je vsekako potrebna previdnost, prosim torej, da mi daste pismeno potrdilo.«

s Angleški zdravnik Alibethenay je bil splošno znan po svojih pristnih odgovorih. Nič mu ni bilo bolj zoprno, nego dolga posvetovanja in nepotrebno besedičenje. Najbolj se je pa jezil, kadar je moral ponoči k bolnikom. Tako se je zgodilo nekoč, da so prišli ponj ob eni popolnoči, ko je ravno spat lega. Prišel je bil namreč šele opolnoči domov od bolnikov. Ko je torej začul zvonec, je vprašal ves nejevoljen, kaj ga kličejo spet. »Gospod doktor, moj sin je rayno-kar pogoltnil miš.« »Dobro,« je odgovoril doktor, »recite, naj pogoltno še mačko, a mene pustite pri miru.« Nato je zapri vrata in jih zaklenil.

s Jožef Jungmann, slavni češki pisatelj, je bi nekoč gost pri grofu Chotku. Z njim vred je bilo povabljenih na obed več profesorjev z akademijske gimnazije. Grofica je posadila Jungmanna na svojo desno stran ter se je kar najvljudneje pogovarjala z njim. Pozorno je poslušala njegovo pripovedovanje. Jungmann je bil vsled velike grofičine vpljudnosti v zadregi. Ko je pogostiji z drugimi gosti vred šel po stopnicah, se je globoko oddehnal in rekel: »Kako sem vesel, da sem že zdolaj!«

s Dr. Julius Pean, slavni francoski zdravnik, se je na smrtni postelji poslavljaj od svoje družine in je rekel med drugim: »Kakršen stan si človek že izbere, če pošteno živi, umira v srčnem prepričanju, da bo svojce še gledal od obličja do obličja.«

s Gospodična Čeng, v Parizu po evropsko vzgojena kitajska feministka, je dospela v Pariz, da pri svojih sorojakih delgatih izposluje posredovanje za ženske pravice na Kitajskem in na celem svetu sploh. Gdč. Čeng je zelo lepa in elegantna in stara štiriindvajset let.

s Vlaki na Ruskem, Moskovski sovjet se je odločil, da popolnoma opusti vse potne vlake, ki so bili ustavljani le provizorno. To so storili zaradi velikega pomanjkanja kurjave. Drugi vagoni služijo v vojaške svrhe. Tramvaj služi samo za prevoz hrane. Kdor hoče v Rusiji potovati, mora iti k nogam.

s Zadnji deželni grof Hessen-Homburg umrl leta 1866, je bil posebne vrste mož. Nikdar ni stanoval v lepih krasno opremljenih prostorih svojega stolnega gradu; v zadnjih letih sploh ni prišel tja in zaprti so bili za vsakogar. Veliko bolj se je počutil v svojih samskih prostorih, nahajajočih se v nekem grajskem prizidku. Med drugimi čudnimi navadami je imel tudi to, da je zli umivalno vodo kratkomalo sko-

zi okno in marsikdo mimo dočiči je prišel tako proti svoji volji do cenene kopeli. Nekega dne je polil dečka iz Homburga. Komaj se je skopal, že je deček zavpil v okno gori: To je pa res lepa navada! Tako mi pokvariti čepico! Tega si pa že ne pustim dopasti, moj oče bo šel na policijo in se bo pritožil. Le pazite! Grof je sicer nekaj vpil za njim, da ga bo odškodoval, a dečko ni nič poslušal, preveč je bil jezen. Če je res celo stvar policiji naznanil, ni znano, pač policistov ni bilo pri grofu. Videl ga je pa grof par dni pozneje zopet na cesti, a sedaj se je držal dečko prav previdno na drugi strani. Sedaj ga pokliče grof sem in ga vpraša: »Zakaj si pa zadnjič tako strahovito zmerjal.« — »O, ker mi je neki falot vliil umazano vodo na glavo in mi poškodoval mojo čepico.« — »No, no,« pravi knez dobrovoljno, »tisti falot sem bil jaz sam. Da pa Tvoj oče ne bo imel škode, vzemi ta tolar in si kupi drugo.« Vrže tolar skozi okno, dečko ga spretno ujame s čepico. Potem pa zakliče smehtajočemu se knezu: »Lepa hvala, gospod grof. Zato mi pa lahko še enkrat vlijete umivalno vodo na glavo.« Pa mu je ni.

s Rešena srajca. Znani ameriški milijonar Astor se je povspel od navadnega izdelovalca instrumentov do največjanejšega veletrgovca. Bil je zelo brihten in dobro je ljudi poznal. Nekega dne pride k njemu sosed in mu reče: »Čudno, da ne morem svoje žene pripraviti do tega, da mi zakrpa obleko in perilo. Šele danes zjutraj sem jo prosil, naj mi prišije gumb na telovnik, a telovnika še pogledala ni.« — »Prosili ste jo zato?« — »Ja kaj naj pa sicer naredim?« — »Napravite tako kakor jaz. Če hočem, da mi popravi vrhno srajco, vzamem srajco, jo nesem ženi in ji rečem: Ljuba moja, kje je vreča za cunje? — Kaj hočeš z vrečo za cunje, me vpraša, nekaj sluteč. — Rad bi vrgel to srajco proč, saj je že čisto obnošena. — Pokaži mi, mi na to pravi. — A jaz ji srajce ne pokažem, držim jo za hrbtom in odvrnem: Pojdi, pojdi, ljuba moja! Izključeno je, da bi se dalo še kaj napraviti. — L edaj sem, reče še bolj osorno. — Saj ti vendar povem, da je že popolnoma obnošena. — Veš kaj, Jakob, sedaj je pa že dosti tega, daj mi srajco sem, odvrne sedaj zares jezna. — Izročim ji srajco, pregleda jo od vseh strani in vzkligne z uprav ženskim zmagoslavjem: Vidiš Jakob, da sem imela prav. Saj je še čisto dobra. Samo tole manjka. — potem pa prav dobro zašije in je ni treba čisto nič prositi za to. Naredi tudi Ti tako.

s Učenjak — čudak. Angleški zdravnik John Albertheny, ki je živel v začetku minulega stoletja, je bil velik čudak. Bil vam je grob, trd mož, ki pa je skrival pod trdo skorjo plemenito, dobro srce. Do pretirano sramežljivih gospa je bil naravnost grob in do vsakega, kateri si je domišljeval bolezen ali kateri ga je pri vsakem nahodu nadlegoval, kar besen. »Gospod, ne nadlegujte me vendar več,« jim je rekel, »ker sem mož, ne zdravim bab kakor ste vi.« Plemeniti gospé, ki mu je božila svoje ožornost, je svetoval trgovino s otroškimi igračkami. Neka druga gospa, ki se je nameravala nad tiranom znesti,

je prišla k njemu s svojim bolnim prstom in je izpregovorila edino besedico: »Palec.« »Vi ste prva razumna ženska, na katero sem naletel v življenju,« je veselo vzklilnil zdravnik. Neki gospod, na katerega se je zdravnik ostro obregnil in ga ni hotel poslušati, je vstal, zaklenil vsa vrata, spravil ključ v žep na kar ga je dolgo mučil s pripovedovanjem o svoji bolečini. Zdravnik ga je rad ali nerad moral poslušati. Neki gospé, ki se ni hotela zmeniti za njegov nasvet k zmernosti, je rekla: »Potolažite svojega moža, da bo čez pol leta vdovec!« To je izdalo. Vsak bolnik, bodisi bogataš ali berač, je moral čakati v predsobi, dokler ni prišla vrsta nanj. Šele potem je smel vstopiti. Nekoč je prišel k njemu vojskovodja pl. Wellington, ki je slavno premagal Napoleona. »Kako pa ste prišli sem?« ga je neprijazno, hladno vprašal zdravnik. »Skozi vrata,« je kratko odgovoril veliki gospod. »Potem pa prosim, da greste spet tako v predsobo in počakate, dokler ne pridete na vrsto. K meni hodijo samo bolniki in je bolnik kakor bolnik.« Nekoč ga je obiskal sam angleški kralj, ki se je ravno mudil v bolnici. »Povejte Veličanstvu, da pridem,« kakor hitro bom opravil svoje delo,« se je glasil kratki odgovor. Neka uboga vdova, kateri je dete smrti otel, mu je poslala poslednje krajcarje. Zdravnik jih je vdovi poslal nazaj ter še pridejal sto goldinarjev, da bi dete moglo okrevati. In vkljub njegovi navidezni grobosti ga je veliko ljudi naravnost oboževalo.

Narod, ki izumira.

(Po Nansenu priredil Ivan Bežnik.)

(Dalec)

Da postane kdo angekok, se mora pripravljati deset let. Učenec mora večkrat v samoto, kjer riblje kamen ob kamen v smer solnčne poti; s tem kliče gorskega duha. Ko ga zagleda, umrje od strahu, oživi pa znova. O tem, kar hoče postati, ne sme govoriti prej, dokler ni izučen. Če pa hoče postati pravi angekok, se mora pustiti zgrabiti od medveda, ki ga nese na breg morja; tam ga popade mrož in ga vleče do obzorja, kjer ga požre. Njegove kosti potujejo nato domov, srečajo kose mesa, ki se zopet združijo s kostmi v celega človeka.

Tudi neke vrste čarovnike in čarovnice poznajo Eskimi, ki jim pravijo ilitsitsoki. Te sovražijo Eskimi silno: dolžijo jih vseh nezdov. Kakor hitro obdolžijo kako staro žensko, da je čarovnica, jo pobičajo do smrti. Imena duhov, s kateri so čarovniki v zvezi so tajna; tudi pouk v čarovniji je tajen. Za čarovnije rabijo razna sredstva: človeške kosti, meso mrličev, mrtve živali, kače, pajke, morske brošče... Najboljše sredstvo je lupilek. Ta je sestavljen iz različnih živalskih kosti, kožuhovaline, kosov anoraka in podobnih predmetov. To vse zveže skup in zavije v kožuho. Potem postavi zvitek na kup kamena ob izlivu reke pri mor-

ju. Nato obrne anorak in ga obleče ter prične dojit tuipek, ki postane velik, pade v vodo in izgine. Ta se lahko spremeni v različne vrste pošasti in živali. Kamor ga pošlje čarovnik tam povzroči nesrečo ali smrt.

Eskimi verujejo v amulete. To so predmeti v živalski ali človeški podobi. Nad temi pojejo ali mrmrajo čarovne pesmi in besede. Matere jih dajo malim otrokom. Amulete nosijo vse življenje s seboj, ali na vratu ali pa v obleki. Moški nosijo zato poseben mošnjiček iz tjuenjejeve kože na prsih. Te amulete devajo v strehe hiš, v šotore in v kajake. Varujejo jih proti čarovnijam in zlim duhovom in jim pomagajo v nesrečah.

Eskimi rabijo tudi različne nerazumljive besede, ki jih mrmrajo in jim pripisujejo moč, ko amuletom. Čarovne besede se nauči, kdor posluša šum ptičev. Imajo pa tudi čarovne pesmi, ki so sicer razumljive in jih morajo peti vpričo drugih.

Nadnaravnim bitjem Eskimi ne darujejo. Edino morkemu bitju kungutarisat darujejo nekaj mesa od lisice, če jo ujamejo. Na potovanju darujejo goram, rekam, ledenikom, na ta način, da položijo predmetu jed in pijajo na dotični kraj.

Mnogo je pravljic in bajk, ki so podobne bajkam Indijancev, Samojedov, Norvežanov in Evropejcev sploh.

Neki norveški baiki je podobna ta-le: Star zakonski par je živel s svojo hčerjo v samoti. Nekega dne je prišel velik, neznan mož in dejal, da stanuje na jugu dežele in je prosil za njeno roko. Debel jo je in prosil tasta ob vesu, naj ju obišče. Starec je storil isto. Ko je stopil oče v hišo, je obesila hči kotel nad ogenj, mož pa je šel na prosto. Ko je stari pogledal skozi okno, pa je videl ptico, ki je sfrčala na vodo, potopila se in se prikazala ko tjueni. Tega so skuhali in ga dali starcu jesti. Ko se je ta vrnil domov, je ukazal svoji ženi, naj obesi lonec nad svetilko. Nato je veslal proč od brega, privezal si kamen na vrat in jermen krog telesa, ter dejal svoji ženi: »Potopil se bom; ko potegnem za jermen, izvleci me!« Skočil je iz čolna in se pogreznil; ko ga je žena izvlekla, je bil že mrtov.

Azijskim in evropskim bajkam je podobna: Lovca na severne jelene je videl ob nekem jezeru množico kopajočih se deklic. Ko je vzel obeko najlepše, mu je morala slediti in postati njegova žena. Ostale so bežale na breg, ognile se z obleko, spremenile se v gosi in odrčale. Lovčeva žena je dobila sina. Nabirala je perje in napravila dvoje oblek iz njega; s sinom sta se spremenila v ptici in odrčala tedaj, ko je bil mož na lovu. Povsodi ju je iskal. Prišel je k možu, ki je rezal les v treske. Treske so se spremenile v ribe. Mož se je vsedel na rep velike ribe, ki je nastala iz treske; ta ga je ponela naravnost k ženi in sinu.

Ta vražjevrno ljudstvo je danes pokristjanjeno. Silno mnogo truda je

bilo treba, da so opustili vero svojih dedov. Mnogotere stvari so verjeli le zunanje in ne po srcu.

Tega so bili pogosto krivi Evropejci sami, ki se niso vedli vzorno in so celo s silo nastopali proti temu mirnemu ljudstvu. Eskimi so bili zato nezaplivi tudi proti veri, ki so jo prinesli ljudje.

Ko so videli Evropejce, ki so se pripravili in topli med seboj, so mislili, da postanejo po novi veri tudi oni tako nečloveški. Dejali so tudi: Če bi živeli Evropejci nekaj časa na Grenlandiji, bi že postali dobri.

Tudi so jim bili obredi predolgčasni. Med pridigo so pričeli vpraševati o Evropi: »Ali je kralj velik? Ali je močan? Ali je polovil mnogo mrožev?« Če se jim je včasih zde'o, da je pridiga predolga, so šli in vprašali, če ne bo končal? Misijonar je moral pokazati z roko, koliko velik kosček pridige bo še. Pravi otroci!

Eskimi so ohranili še mnogo paganskih vraž in navad. Najbolj jim je vkoreninjena vera v gorske duhove, ki se jih zelo bojijo in so jim vsak trenutek pred očmi.

Nansen pripoveduje: »V nekem kraju sem nesel pismo, ki sem ga hotel odposlati, pozno zvečer, v hišo nekega Eskima. Ko sem vstopil, so vsi trdno spali. Tesno drug k drugemu stisnjeni, so ležali ljudje na pogradi, ko slaniki v sušilnici. Da bi jih ne motil preveč, sem hotel zbuditi samo Jakopa, sina gospodarjevega, ki sva si bila prijatelja in je vsak dan občeval z menoj. Potresel sem ga in mu zaklical na uho: »Jakob!« Spal je silno trdno, da sem ga moral dolgo tresti in zvati, da se je pričel malo gibati. Ko me je pa zagledal sklonjenega nad njim, so postale njegove oči ko okamenjele od strahu. Planil je kvišku, zaglal strahovit krik in bil z nogama in rokama krog sebe. Kričal je vedno hujše in se pomikal, bojujoč se z rokama, do stene. V tem so se prebudili vsi, planili so pokonci in me zrlji ravno tako preplašeno in vstaklenelo. Jaz sem ostal v začudenju in v zadregi. Niti besede nisem mogel reči. Slednjič se mi je posrečilo, da sem spregovoril pomirjevalno besedo na Jakoba. Bil je še groznejši. Ko sem videl, da je vse govorjenje zastoj, sem se pričel smejati, nakar je ponehal ves krič, ko bi ga odrezal. Jakob je postal rdeč in je v srčmu pravil, da je sanjal, da ga hoče odnesti kivitok v gore. Dal sem mu pismo in izginil naglo. (Konec prih.)

Aprovizacija.

a Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 25. t. m., od 8. do 12. ure dopoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko in sicer: od 8. do 10. ure samo za stranke, ki hočejo kruh in moko, od 10. do 12. ure pa za stranke, ki hočejo samo moko namesto kruha.

a Kdor hoče samo moko namesto kruha, naj zahteva v petek pri krušni komisiji izkaznice za samo moko. — Kdor se je odločil za kruh ali za samo moko, je tekočih 14 dni vezan le na tisto blago, za katero se je odločil pri krušni komisiji.

a Gg. načelniki krušnih komisij se vabijo, da se zglase zanesljivo v četrtek, dne 24. t. m., ob 5. uri v mestni posvetovalnici radi konference.

a Prodaja moke za kruh. Od srede do vštete sobote dobe stranke še po 40 dkg krušne moke za osebo. Strankam se sme odvzeti le 4 odrezke za nedeljo, ponedeljek, torek in sredo. Kdor hoče le eno četrtino ali polovico v se moke, naj se mu odvzame le eden, oziroma dva odrezka, kakor zadnjič. S to in zadnjo količino so dobile stranke toliko krušne moke, kolikor je odpade na kruh do vštete sobote ne 26. t. m.

Dobredejno

deluje, boli oblažuje, krepi, osvežuje, oživlja in pri ranah, oteklinah in opečinah hladilno vpliva Fellerjev

Eliza-fluid

6 dvojnih ali 2 specialni steklenici K 19.—. Prebavo pospešuje, odvajanje uravnava in pri vseh želodčnih težavah najhitreje učinkuje Fellerjeva rabarbara

Eliza-kroglice

6 škatlic 9 K 50 v. Edino prave pri le. arnarju E. V. Feller, Stubica, Eliza trg št. 215 (Hrv. Zagorje). Omot in poštnina se računa posebej najceneje. Kdor naroči več obnem, prihrani mnogo.

Širite „Večerni list“!

4% posojilo na državne bone kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Poziv na podpis.

Na podlagi pooblastila ministrskega sveta z dne 17. decembra 1918, št. 21, je ministrstvo za finance razpisalo z odlokom z dne 15. marca 1919 200 milijonsko državno posojilo. Izdajo se 4% blagajniški boni.

Boni se glase na rok šestih mesecev tako, da se polno in v gotovini izplačajo dne 3. novembra t. l.

Izdajo se boni po 500, 1000, 10.000, 50.000 in 100.000 kron.

Kdor hoče podpisati državno posojilo, mora podpisano svoto po odbitku obresti takoj vplačati.

Za bon v znesku 500 K se vplača 490 K, 1000 K se vplača 980 K, 10.000 K se vplača 9800 K, 50.000 K se vplača 49.000 K in 100.000 K se vplača 98.000 K.

Obresti teh bonov so prosti davka na obresti in rente.

Podpisovanje se začne dne 23. aprila in se konča dne 8. maja t. l.

Bonom je priznana pupilarna varnost. Uporabljati se morajo tudi za kavcije. Z boni se more potem ko zapadejo, plačati tudi davek.

Z izvršitvijo celokupne akcije je poblaščen sindikat denarnih zavodov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev s sedežem v Zagrebu.

Subskripcijska mesta v Sloveniji:

V Ljubljani: Ljubljanska kreditna banka, Deželna banka, Ilirska banka, podružnica; Jadranske banke, Češke industrijske banke, Kreditnega zavoda za trgovino in obrt, Splošne prometne banke, Mestna hranilnica ljubljanska, Zadruga zveza.

V Kranju: Ekspozitura Jadranske banke.

V Celju: Podružnica ljubljanske kreditne banke, Podružnica Češke Union banke, Zadruga zveza.

V Mariboru: Podružnica ljubljanske kreditne banke.

Deželna vlada za Slovenijo.

Predsednik: dr. Brejč s. r.

Povest o dveh zdravnikih.

Francosko spisal Louis Ulbach. Prestavil Pal.

(Dolge.)

»In ti, moj sin, ti boš tudi postal kmalu sama beseda. Trči z menoj, in pustiva v miru vse te neumnosti. Da si le prišel, uživati srečo mojega pogleda, kakor si prej zagotavljal; torej le glej me, kolikor časa me hočeš. Samo povedati ti moram, da te bom večkrat pustil samega. Tu je namreč zelo veliko dela.« Duše v tem okraju se večkrat prehladijo, in ker bi jih ti bolj težko ozdravil po tvojem načinu, moram sam skrbeti za to. Nabiraj rastline, zabavaj se z deklicami, in kadar boš sit rastlin, jedi in tvojega gospoda očeta, potem lahko odpotuješ, kadar hočeš, v ono pravljeno deželo, kjer te učijo tako lepe stvari.

»Vi se norčujete, ljubi oče; a upam, da vas bom izpreobrnil k mojim idejam.«

»Za vraga, ne poizkusi tega,« je vzkliznil oče Céret in natočil vina v svoj kozarec; »meni popolnoma zadostuje moja lastna svetilka; ne rabim niti drugega stekla mti druge luči. Če se bo zakadila, jo bom že sam osnažil; in če bi zmanjkalo olja, bi ne storil prav, če bi hotel priliti drugega.«

Temu odgovoru je sledil dolg molk; Louis se je žalostno smehljaj. V šalah svojega očeta je čutil kal razdvoja. V otroškem strahu je zapustil Pariz; mislil si je, koliko časa že ni objel svojega hladnega in strogega očeta, čigar poteze so se mu v dalji tako omilile; neznosna sila ga je vlekla k očetu, da ga blagoslovi in posveti, predno nastopi tako resen poklic. V svoji mali sobici v Quartier latin je govoril one strasne samogovore, ki jih govori nedolžna častihlepnost. Sanjal je o ozdravljenju celega sveta. Znanost je ljubil z onim vitežkim, deviškim žarom, ki rodi, obenem vzvišen in priprost, duhovite može ali pa slabiče. V teh urah najsilnejšega vznemirjenja, najlepših upov in najmočnejšega razmaha so tekale zadnje solze mladosti čez njegova lica. Pri mislih na svojega očeta se je čutil slabotnega otroka; pobegnil je iz Pariza, da bi v srčni vdanosti in iskreni zaupljivosti preživel nekaj dni v očetovi hiši.

Louis Céret je bil plemenit človek. Ljubil je vkljub vsem napakam svojega očeta, in doktor je mogel izgubiti njegovo spoštovanje le na čisto specijalnem polju zdravilstva. Vendar je bolelo mladega moža, da ni več našel v prijatelju svojega življenja one duševne premoči, katero je njegova narava tako potrebovala. Spoznal je, da bo ostal s svojo vrsto ljubezni do znanosti popolnoma sam. V starosti, ko se pričinja boj, v poklicu, čigar odgovornost ga je tako težila, se je videl Louis popolnoma osamelega. Vrnil se je z zakladom nabranih zaupnih vprašanj, dvomov in prepričevanj; a pri prvem poizkusu se mu je zarezal svet činično v obraz, in človek, ki ga je najbolj ljubil, od katerega je pričakoval največ podbude in nasvetov, ga je prisilil, da se moret umakne in postane neopredeln. Louis je umolknil. Tiho je obvezal prvo rano v svojem srcu; sta-

rec pa je igral vlogo dobrodušnega človeka; z motrečim pogledom je škilil na svojega sina in je bil gotovo zadovoljen, da je nekoliko ohladil njegovo vihravost.

»Kaj premišljuješ sinko?« je čez nekaj časa izpregovoril stari zdravnik, ki ni privoščil sinu, da bi se kujal.

Louis nikakor ni mogel priznati, kaj je bil predmet njegovemu premišljevanju. Odgovoril je, ker je moral odgovoriti, skoraj nevedoč, kaj je govoril:

»Mislim sem na gospo Fouchy, ki se mi zdi zelo blede in onemogla. Saj jo zdravite vi, ali ne? Kakšna je njena bolezen?«

V doktorjevih očeh se je nenadoma zasvetil ogenj, a je zopet takoj ugasnil kot skrbno čuvan plamen, ki ga je nepričakovano razpihal drzen prepil.

»Ali te je mogoče lepa grofica vprašala za svet, da me tako izprašuješ? Ali nameravaš morda z menoj konkurirati?« ga je ironično vprašal gospod Céret.

»Zanima me le, kaj je tej ubogi ženi, ki je bila pri mojem odhodu tako sveža in cvetoča, sedaj pa je tako blede in onemogla.«

»Oh, onemogla! Da, onemogla, a ne toliko, kot bi želel,« je zmaljal z glavo zdravnik.

»Kaj hočete s tem reči, ljubi oče?«

»Da je tu slučaj zelo razvite hypertrophije; da so se srčni prekatni strašno razširili, da je v pljučih te nežne vdove kal smrti in da mi jo bo srčna napaka spravila v grob.«

»Kdaj pa je postala bolezen tako resna?«

»Približno pred enim letom. Le z veliko težavo mirim in tešim to viharo srce. Danes je imela zopet hud napad.«

»In kakšna zdravila uporabljate?«

»Oho! To je pa nekako zasliševanje in skušnja. Louis, ti si pendant! Zelo mi je žal, da te moram tako imenovati. Ze celo uro si doma in govoriš o samih bolnikih in zdravlilih. Da bi te, fant, vse ob svojem času!«

Louis se je smatral za premagane in molče sta končala obed. In ne oče ne sin bi ne bila mogla povedati, zakaj se je porodila v njunem srcu misel na možnost konflikta. Louis ni mislil na tako veliko bridkost, upal je na nežnejši sprejem in iskrenejšo odobravanje njegovih idej. Očeta Céreta pa so razžalile sinove ideje, vprašanja in častihlepnost. Zadrega in prisiljenost sta jim polagali brezpomembne besede na jezik, in mehanično sta se pogovarjala, samo da bi prej pretekle ure, te nekaj tako sladke prve ure snove vrnitve v očetovo hišo.

Z izgovorom, da je utrujen, je odšel Louis v svojo sobo. Kakor hitro pa je bil sam za zaklenjenimi vrati, se je zgrudil ubogi mladenič na stol in se razjokal. Ah, solze z dvajsetimi leti! Najmučnejše in najslajše solze! Kdor jih joče, se jih sramuje vsled svoje starosti in nameti, a vendar ga tolažijo, ko se poslavlja od otroških let

in stopa v moško dobo. Kako žareče vroče so, te solze z dvajsetimi leti, te težke, od jeze pekoče kaplje, ki si jih obriše človek s stisnjeno pestjo! Kdo jih ne bi pozneje zopet rad jokal in še enkrat občutil plemenito bolelo, ki so jo utešile!

Louis je spadal v one vrste ljudi, katerih ne more nobena stvar odvrniti od ljubezni, in ki ohranijo skozi vse življenje svoje iluzije, svoje hrepenenje po ljubezni in otroško željo, jasno pokazati svojo nežnost.

Dozdevno ponosen in hladen, je postal mehek pri prvem nasmehu. Ljubljene ga obraza. Neobčutljiv za žalitve drugih, se je takoj predruščil, kakor hitro je pričelo igrati vlogo srca. Njegova roka bi ne bila trepetala pri dvoboju s samokresi, dostikrat se je pa razjokal vsled neizprososti kakega prijatelja; kot plemenit zdravnik je hrabro gledal v oči vsem strahotam človeških bolezní, a če se mu je bolnik, ko ga je obvezal, zaupljivo spovedal, je bil ves ganjen in je pričel takoj premišljevat, kako bi ozdravil nevidno bolezen duše. Pesnil bi bil himne, če bi ne bil izprevidel, da je njegova naloga življenja zdravniški poklic. Znanost ga je že spočetka navduševala in to navdušenje ga ni več zapustilo. Ko mu je prežgoda umrla mati, po kateri je podedoval vse njene kreposti, je še bolj vzljubil svojega očeta. In dolgo mu je bil on predmet brezdvomnega oboževanja. Takrat ni po mnenju mladega Céreta nobeden človek nadkrijeval starega zdravnika v učenosti, do broti in poštenosti. Ta sinova vrnitev pa je naenkrat izpremenila vse. V svojem očetu ni več našel popustljivega in nezmoljivega mojstra, ampak napihnjene, na svojo spretnost ponosnega starca, ki je z neizprosno trdosrčnostjo oskrnil sanje tega navdušenega mladeniča in se bahal z okostenelostjo, za katero je gotovo tičalo nekaj več kot sama igra. Louis je bridko jokal, in vendar bi bil težko navedel pravi vzrok svoje žalosti. Bil je preroški pogled otroške ljubezni, ki mu je pokazal velik prepad. Na čuden način se je vmešal v njegove sanje spomin na Olimpijo, in kakor se je prej on prikazal grofici v glorijske večerne zarje, tako jo je videl sedaj on kot utelesenje sahneče mladosti in nebeske ljubezni, ko je slonela na balkonu in kot pregnanka upirala svoj vprašujoči pogled v nebo.

Doktor pa ni sanjaril. Predno je zaspal, si je stavil dve vprašanji: »Kaj dela Louis tukaj? Kako bi ga spravil proč?« Dolgo je tuhtal o tem v svoji glavi in ko ni mogel dobiti zadovoljivega odgovora, se je prepustil užitku onega miru brez sanj, ki ga imenujemo sanje pravičnega; kakor da bi tri četrtine človeštva bolele na nespečnosti! Vsekakor moramo pripomniti, da se je gospod Céret, naj bo iz kateregakoli vzroka, zelo bal dolgega bdenja. Tudi tisti večer si je po svojih navadi pripravil nekoliko opija in pri tem srčno gledal v ogledalo, s svojim pravim pogledom, brez strahu pred svojo lastno osebo in brez pretvaranja.